

Jak skutecznie przeprowadzić upadłość konsumencką

167 stron wyjaśnień, porad, przepisów

- ✓ Kiedy osoba fizyczna może ogłosić upadłość
- ✓ Kiedy dłużnik staje się niewypłacalny
- ✓ Co powinien zawierać wniosek o ogłoszenie upadłości
- ✓ Czy sąd może oddalić wniosek
- ✓ Po co sąd tworzy plan spłaty wierzycieli
- ✓ Jaka jest rola syndyka w postępowaniu o upadłość
- ✓ Kiedy sąd może umorzyć postępowanie
- ✓ Jaka jest procedura oddłużenia
- ✓ Jakie są obowiązki upadłego konsumenta
- ✓ Czy przedsiębiorca może się bronić przed upadającym konsumentem
- ✓ Upadłość konsumencka w krajach Unii Europejskiej

SPIS TREŚCI

Niezawiniona niewypłacalność konsumenta	4
Kiedy dłużnik staje się niewypłacalny	5
Wniosek o ogłoszenie upadłości	5
Sąd ogłasza upadłość konsumenta	8
Pięcioletni plan spłaty	8
Sytuacja małżonka upadłego konsumenta	9
Jak ryzykuje firma windykacyjna	10
Spłaty zobowiązań	11
Postępowanie przed sądem	11
Sąd może oddalić wniosek	13
Umorzenie wszczętego postępowania	14
Mieszkanie dłużnika	15
Obowiązki upadłego konsumenta	16
Przedsiębiorca może bronić się przed upadającym konsumentem	16
Słowniczek	18
Upadłość konsumentka w krajach Unii Europejskiej	18
Przykłady	21
Porady	25
Ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze	33
Ustawa o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych	164

GAZETA PRAWNA

Adres redakcji: 01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72

tel. (0 22) 530 40 40; www.gazetaprawna.pl

Redaktor naczelny Gazety Prawnej: Michał Kobosko

Dyrektor artystyczny Gazety Prawnej: Kasper Skirgajło-Krajewski

Autor tekstów: Małgorzata Piasecka-Sobkiewicz

Redakcja: Ewa Wilczyńska

DTP: Joanna Archacka

Biuro Reklamy: 01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72

tel. (0 22) 530 44 44; e-mail: reklama@infor.pl

Biuro Obsługi Klienta: 05-270 Marki, ul. Okólna 40

tel. (0 22) 761 30 30, 0 801 62 66 66; e-mail: bok@infor.pl

Jak skutecznie przeprowadzić upadłość konsumencką

Co dziesięć lat osoba fizyczna może ogłosić upadłość, gdy stanie się niewypłacalna. Na spłatę zobowiązań musi przekazać mieszkanie i cały majątek, natomiast tę część zobowiązań, na które nie będzie miała już pokrycia, sąd umorzy i w ten sposób oddłuży daną osobę.

Od 31 marca 2009 r. niewypłacalna osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej może wystąpić o ogłoszenie upadłości, pod warunkiem że stała się niewypłacalna na skutek wyjątkowych i niezależnych od siebie okoliczności. Upadłość będzie mogła ogłosić raz na dziesięć lat. Sąd ogłasza upadłość na wniosek zadłużonego konsumenta. Z takim wnioskiem nie może natomiast wystąpić jego wierzyciel, na przykład bank, w którym zaciągnął kredyt i nie spłaca go, grupa wierzycieli, poręczyciele pożyczki, którzy spłacili za niego zobowiązanie itd.

Procedura ogłaszania upadłości konsumenckiej została uregulowana w ustawie z 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 234, poz. 1572). Aby skorzystać z oddłużenia, konsument musi przede wszystkim udowodnić, że stał się niewypłacalny z przyczyn zewnętrznych, niezależnych od siebie oraz społecznie usprawiedliwionych, np. z powodu choroby lub niezawinionej utraty pracy. Sąd może wydać postanowienie o ogłoszeniu upadłości tylko co do osób, które spełniają takie wymogi, dlatego nie wszystkie niewypłacalne osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej mogą skorzystać z oddłużenia się, umorzenia części długów i upadłości konsumenckiej. Do tej grupy należą na przykład osoby, które z własnej winy utraciły pracę (zostały zwolnione z powodów dyscyplinarnych albo przez siebie zawinionych) albo same się zwolniły.

Niezawiniona niewypłacalność konsumenta

Postępowanie upadłościowe jest wszczynane tylko w razie niewypłacalności dłużnika. Chodzi tutaj o taką sytuację, w której dłużnik nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań. Dla oceny niewypłacalności nie ma znaczenia charakter zobowiązań, tzn. czy są to zobowiązania o charakterze pieniężnym czy też niepieniężnym. Niewykonywanie zarówno jednych, jak i drugich oznacza, że dłużnik jest niewypłacalny, co daje podstawę ogłoszenia jego upadłości.

Natomiast na ocenę niewypłacalności nie ma wpływu rozmiar i wysokość zobowiązań, których dłużnik nie wykonuje. Ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze nie przewiduje żadnych minimalnych wartości w tym zakresie. Istotna jest tylko kwestia wymagalności zobowiązań, gdyż niewypłacalność występuje wówczas, gdy dłużnik nie wykonuje zobowiązań, które są już wymagalne.

Sąd może ogłosić upadłość w stosunku do osób fizycznych tylko wówczas, gdy stan niewypłacalności powstał wskutek wyjątkowych i niezależnych od nich okoliczności. Jeżeli takie wyjątkowe okoliczności nie zaistnieją, sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości.

Przepisy prawa upadłościowego nie definiują takich szczególnych okoliczności uzasadniających ogłoszenie upadłości. Ustawa tylko przykładowo wskazuje, jakie sytuacje nie będą uznawane za nadzwyczajne okoliczności, a zaistnienie których będzie uzasadniało oddalenie wniosku. Jeżeli dłużnik zaciągnął zobowiązanie, będąc niewypłacalnym albo rozwiązano z nim stosunek pracy z przyczyn leżących po stronie pracownika lub za jego zgodą, sąd oddali wniosek.

Pojęcie wyjątkowych i niezależnych od upadłego okoliczności jako przyczyna niewypłacalności nie jest nowością w prawie upadłościowym. Pod rządami wcześniej obowiązujących przepisów prawa układowego określano je jako okoliczności, których dłużnik w normalnym toku rzeczy nie mógł lub nie powinien brać pod uwagę, a na powstanie ich nie miał żadnego wpływu oraz nie ponowił za nie odpowiedzialności. Takimi okolicznościami mogły więc być klęski żywiołowe, a nawet zdarzenia polityczne, których dłużnik nie mógł przewidzieć, a które bezpośrednio doprowadziły do jego niewypłacalności.

Kiedy dłużnik staje się niewypłacalny

Dłużnik staje się niewypłacalny wówczas, gdy nie płaci swoich wymagalnych zobowiązań. Chodzi tu o takie przypadki, gdy dłużnik w terminie określonym w umowie lub ustawie nie zapłacił drugiego z kolei zobowiązania. Natomiast nie ma żadnego znaczenia, jak duże są to zobowiązania, a także jak długo dłużnik zwlekał z ich uregulowaniem. Nie może być mowy o niewypłacalności dłużnika, wówczas gdy nie zapłacił tylko jednego, ale nawet największego długu.

Aby niewypłacalny konsument mógł ogłosić upadłość, niewypłacalność powinna powstać na skutek wyjątkowych i niezależnych od niego okoliczności.

Oddłużenie stanowi więc wyjątek, a nie regułę, a dłużnik może z niego skorzystać tylko wówczas, gdy w maksymalnym stopniu spłaci swoich wierzycieli. Natomiast w postępowaniu o upadłość konsumencką wierzyciele muszą mieć zapewnioną możliwość obrony swoich praw.

Postępowanie upadłościowe wobec konsumentów jest prowadzone na takich zasadach jak postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku upadłego. Znowelizowane przepisy ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze przewidują możliwość prowadzenia likwidacji masy upadłości przez upadłego po uzyskaniu zezwolenia sędziego komisarza.

Wniosek o ogłoszenie upadłości

Konsument składa wniosek o ogłoszenie upadłości w sądzie i określa w nim wysokość zadłużenia, wyszczególnia dłużników, podaje przyczyny niewypłacalności i uzasadnia je, wskazuje na wyjątkowe i niezależne od siebie okoliczności, które ją spowodowały. Załącza dowody na zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz inne niezapłacone zobowiązania, ewentualnie zaświadczenia lekarskie albo inne dowody na zdarzenia, które były przyczyną niewypłacalności i można je uznać za okoliczności wyjątkowe i niezależne od dłużnika.

Po zapoznaniu się z wnioskiem sąd bada, czy nie zachodzą przesłanki do oddalenia go. Chodzi tu o przesłanki, które zostały określone w art. 491³ prawa upadłościowego i naprawczego.

W postępowaniu o upadłość konsumencką stosuje się ogólne przepisy postępowania o upadłości oraz dotyczące powołania syndyka. Wydając postanowienie o upadłości konsumenta, sąd od razu powołuje syndyka, który przystępuje do likwidacji majątku. Likwidacja polega na wyprzedazy majątku upadłego łącznie z mieszkaniem lub domem, których jest właścicielem.

Natomiast od momentu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przeciwko zadłużonemu konsumentowi przestają być prowadzone postępowania egzekucyjne. Jednakże jego majątek zaczyna wysprzedawać syndyk na pokrycie zadłużeń.

Od wniosku o upadłość konsumencką sąd pobiera 200 zł.

Wzór wniosku konsumenta o ogłoszenie upadłości

Warszawa, 5 lutego 2010 r.

Do
Sądu Rejonowego
dla Warszawy – Mokotowa
w Warszawie
Sąd Gospodarczy

Dłużnik: Władysław Mąka,
Informatyk, zam. w Warszawie,
ul. Staromostowa 8 m. 19

Wierzyciele:

- 1) Spółka z o.o. Pomoc Finansowa
w Warszawie,
ul. Nadwiślańska 82
- 2) Franciszek Kotowski, zam. w Warszawie,
ul. Podzamcze 32 m. 98
- 3) Ewelina Myszką, zam. w Warszawie
ul. Górnicza 32 m. 67

Wniosek o ogłoszenie upadłości

Wnoszę o:

ogłoszenie mojej upadłości, sporządzenie planu podziału masy upadłości i planu spłaty oraz umorzenie tej części moich zobowiązań, których nie będę w stanie zapłacić po wykonaniu planu spłaty.

Uzasadnienie:

Nie mam możliwości pokrycia zaciągniętych zobowiązań i stałem się niewypłacalny. W ciągu ostatnich dziesięciu lat nie było w stosunku do mnie postępowania upadłościowego ani żadnego innego postępowania, w którym zostałyby umorzona całość lub część moich zobowiązań. Nie było też prowadzone postępowania upadłościowe, które zakończyłyby się zawarciem przeze mnie układu.

Jestem bezrobotny i nie prowadzę działalności gospodarczej.

Dowód:

- 1) zaświadczenie z urzędu pracy
- 2) zaświadczenie z urzędu skarbowego

Chciałem kupić mieszkanie, ale trzy banki uznały, że nie mam zdolności kredytowej, i odmówiły udzielenia mi kredytu hipotecznego. Zaciągnąłem więc dwie pożyczki u krewnych, aby przynajmniej zebrać tzw. wkład własny.

Mój wuj – Franciszek Kotowski pożyczył mi 40 tys. zł, a moja ciotka – Ewelina Myszką pożyczyła mi 20 tys. zł. Zaciągnąłem również pożyczkę w firmie, która udziela prywatnych kredytów bez żyrantów – Pomoc Finansowa sp. z o.o. w Warszawie. Spółka Pomoc Finansowa udzieliła mi pożyczki w kwocie 3 tys. zł.

Wszystkie pożyczki otrzymałem w ciągu tego samego tygodnia, więc nie zaciągałem ich, będąc już zadłużonym i wiedząc o tym, że nie mogę ich spłacić.

Dowód:

- 1) umowa pożyczki z Franciszkiem Kotowskim
- 2) umowa pożyczki z Eweliną Myszką
- 3) umowa pożyczki z Pomocą Finansową sp. z o.o. w Warszawie

Mimo zebrania tego wkładu własnego banki nadal nie udzieliły mi kredytu hipotecznego, dlatego pożyczone pieniądze przeznaczyłem na leczenie syna, który uległ wypadkowi samochodowemu.

Dowód:

faktura ze wykonanie operacji w Centrum Pomocy Powypadkowej w Warszawie
Z uwagi na powyższe mój wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest uzasadniony.

Władysław Mąka
(własnoręczny podpis)

Załączniki:

- 1) umowa pożyczki – 3 szt.
- 2) zaświadczenie z urzędu pracy
- 3) zaświadczenie z urzędu skarbowego
- 4) faktura z Centrum Pomocy Powypadkowej
- 5) odpis wniosku i załączników

Uwaga!

Wraz z wnioskiem o ogłoszenie upadłości dłużnik powinien złożyć oświadczenie na piśmie co do prawdziwości danych zawartych we wniosku

Sąd ogłasza upadłość konsumenta

Gdy sąd uzna po rozpatrzeniu wniosku, że nie zachodzą przesłanki do oddalenia go, wówczas ogłosi upadłość konsumenta i przeprowadzi postępowanie upadłościowe. Zawsze jest to postępowanie upadłościowe likwidacyjne, bo polega na likwidacji majątku niewypłacalnego konsumenta, sporządzeniu planu podziału i zaspokojeniu zobowiązań jego wierzycieli.

W ramach planu podziału określa się kwoty, które zostaną przyznane konkretnym wierzycielom. Natomiast z sumy uzyskanej ze sprzedaży majątku dłużnika będą najpierw pokryte koszty postępowania upadłościowego, potem wynagrodzenie syndyka, a w dalszej kolejności zostaną zaspokojeni wierzyciele, których lista będzie opracowana według kategorii.

Z góry zakłada się, że spieniężenie majątku upadłego nie pozwoli na zaspokojenie wszystkich jego zadłużeń, bo przejęty przez syndyka majątek zostanie sprzedany, ale często poniżej wartości rynkowej. Dlatego dopiero po dokonaniu wszystkich wymienionych tutaj czynności upadły może wystąpić do sądu z wnioskiem o ustalenie planu spłaty pozostałych, niezaspokojonych zobowiązań.

Pięcioletni plan spłaty

Sąd może ustalić pięcioletni plan spłaty w ratach miesięcznych, kwartalnych, a nawet rocznych. W tym okresie upadły musi przekazywać część wynagrodzenia za pracę lub innych dochodów na poczet spłaty wierzytelności.

Wydając postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli konsumenta, sąd określa warunki spłaty zobowiązań upadłego, które nie zostały zaspokojone na podstawie planu podziału. Zakres spłat zależy od możliwości zarobkowych dłużnika, wysokości niezaspokojonych wierzytelności oraz realności ich zaspokojenia. Dopiero po upływie pięciu lat, gdy upadły wykona plan spłaty określony

przez sąd, dłużnik może złożyć w sądzie wniosek o umorzenie pozostałego zadłużenia. Natomiast sąd określi, jaka część zobowiązań konsumenta po wykonaniu planu spłaty zostanie umorzona.

Z przedstawionej procedury, jaka powinna zostać przeprowadzona, aby doszło do ogłoszenia upadłości konsumenckiej, jasno wynika, że ten, kto chce skorzystać z upadłości konsumenckiej, godzi się na to, że cały jego majątek dorobkowy zostanie spieniężony i przeznaczony na spłatę wierzycieli. Dopiero po zakończeniu likwidacji majątku dłużnik wkracza w następny etap, trwający przez pięć lat, kiedy realizuje ustalony dla niego plan spłaty wierzycieli. W tym czasie znaczną część swoich dochodów musi przeznaczyć na spłatę wierzycieli, a dopiero po upływie tych pięciu lat będzie możliwe umorzenie jego pozostałych niespokojonych wierzytelności.

Ważne! Przebieg postępowania o upadłość konsumencką

- Konsument składa wniosek do sądu o ogłoszenie upadłości.
- Sąd bada, czy nie zachodzą przesłanki do oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości określone w art. 491³ prawa upadłościowego i naprawczego.
- Sąd ogłasza upadłość, gdy stwierdzi, że nie zachodzą takie przesłanki.
- Sąd prowadzi postępowanie upadłościowe: likwiduje majątek konsumenta, sporządza plan podziału, zaspokaja zobowiązania wierzycieli.
- Sąd wydaje postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli i określa warunki spłaty tych zobowiązań przez konsumenta, które nie zostały zaspokojone na podstawie planu podziału.
- Sąd określa, jaka część zobowiązań konsumenta po wykonaniu planu spłaty zostanie umorzona

Sytuacja małzonka upadłego konsumenta

Przepisy prawa upadłościowego w odrębny sposób nie regulują sytuacji upadłych konsumentów pozostających w związku małżeńskim. Mają do nich zastosowanie przepisy ogólne prawa upadłościowego, zgodnie z którymi w wypadku ogłoszenia upadłości jednego z małżonków wspólność ustawowa lub inny ustrój majątkowy między małżonkami ustaje z mocy prawa, a majątek wspólny wchodzi w skład masy upadłości. Małżonek upadłego może jednak dochodzić należności z tytułu udziału w majątku wspólnym, zgłaszając te wierzytelności sędziemu komisarzowi. Jego wierzytelność z tytułu udziału w majątku wspólnym wy-

nosi najczęściej 50 proc. wartości całego majątku, co może uczynić go głównym wierzycielem swojego zadłużonego małżonka.

Skorzystanie z uprawnień przez małżonka upadłego może budzić wątpliwości, czy w takim przypadku będzie realne zaspokojenie innych wierzycieli. Regulacja ta nie odpowiada więc całkowicie sytuacji, w której jeden ze współmałżonków chce przeprowadzić postępowanie upadłościowe w zakresie zobowiązań zaciągniętych w związku z zaspokajaniem potrzeb rodziny, za które to zobowiązania małżonkowie odpowiadają solidarnie. Ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze nie przewiduje możliwości wspólnego złożenia wniosku o upadłość przez oboje małżonków, podczas gdy większość regulacji europejskich daje zadłużonej rodzinie taką możliwość.

Ważne!

Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć tylko dłużnik. Nie może go złożyć wierzyciel, grupa wierzycieli lub poręczyciel, który spłacił zobowiązania dłużnika

Jak ryzykuje firma windykacyjna

Firmy windykacyjne dostosowują procedury operacyjne i systemy jakości pod kątem ryzyk związanych z upadłością konsumencką oraz szkolą pracowników odpowiedzialnych za bezpośrednie nadzorowanie i monitorowanie postępowań windykacyjnych. Muszą przy tym uwzględnić, że z chwilą wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości dłużnik traci prawo do zarządzania swoim majątkiem oraz możliwość korzystania i rozporządzania mieniem wchodzącym do masy upadłości. Wierzyciel musi więc wówczas zaprzestać polubownego dochodzenia należności, a jedyną szansą zaspokojenia jego roszczeń jest od tego momentu postępowanie upadłościowe. Zawieszeniu ulegają też toczące się postępowania sądowe przeciwko dłużnikowi.

Wierzyciele zostaną dopiero zaspokojeni w ramach planu podziału z przedmiotów majątkowych dłużnika wchodzących w skład masy upadłości. W pozostałym zakresie sąd na wniosek upadłego wyda postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli.

Istotne znaczenie z punktu widzenia ochrony interesów wierzycieli ma dostępność do informacji o ogłoszonym i toczącym się postępowaniu upadłościowym. Obwieszczenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości są zamieszczane w sądzie i w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu krajowym.

Przy takiej procedurze informowania istnieje ryzyko, że wierzyciele nie dowiedzą się o trwającym postępowaniu upadłościowym dłużnika. Istnieje więc zagro-

zenie, że w czasie trwania spłaty długów przez upadłego dłużnika o postępowaniu nie dowiedzą się kredytodawcy i usługodawcy, jeśli nie będą śledzić i archiwizować ogłoszeń prasowych.

Spląty zobowiązań

Postępowanie upadłościowe jest prowadzone w celu doprowadzenia do spłaty jak największej części zobowiązań przez niewypłacalną osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej. Cel postępowania jest realizowany przez to, że zaspokojenie wierzycieli w pierwszej kolejności następuje w drodze likwidacji majątku dłużnika, a dopiero potem, gdy nie dojdzie do zaspokojenia wierzycieli, może zostać ustalony i realizowany plan spłaty. Umorzenie niezaspokojonych zobowiązań upadłego następuje na mocy postanowienia sądu dopiero po wykonaniu przez upadłego obowiązków określonych w planie spłaty.

Ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze nie wyłącza z masy upadłości mieszkania lub domu, w którym zamieszkuje upadły, gwarantując mu jedynie kwotę na pokrycie czynszu najmu lokalu mieszkalnego przez okres 12 miesięcy. Jest to korzystne rozwiązanie dla ochrony wierzycieli, których wierzytelności są zabezpieczone hipoteką.

Ważne!

Okres między kolejnymi oddłużeniami tego samego konsumenta nie może być krótszy niż dziesięć lat

Postępowanie przed sądem

Po złożeniu przez konsumenta wniosku o ogłoszenie jego upadłości sąd powinien zwrócić się do:

- naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla dłużnika o informację, czy dłużnik w ciągu ostatnich pięciu lat zgłosił dokonanie czynności prawnych podlegających opodatkowaniu,
- Krajowego Rejestru Sądowego o informację, czy dłużnik jest współnikiem spółek handlowych, ponieważ z upadłości konsumenckiej nie może skorzystać osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

Obwieszczenie postanowienia o ogłoszeniu upadłości konsumenta sąd ogłasza w budynku sądowym i zamieszcza przynajmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym.

Natomiast po ogłoszeniu upadłości kierujący tokiem postępowania sędzia komisarz może zezwolić, aby likwidację masy upadłości upadły konsument prowadził sam pod nadzorem syndyka.

Ważne! Czynności syndyka w postępowaniu o upadłość konsumentką

- Obejmuje majątek, zarządza nim, zabezpiecza przed zniszczeniem.
- Ujawnia ogłoszenia upadłości w księdze wieczystej oraz w innych księgach i rejestrach, do których jest wpisany majątek upadłego.
- Zawiadamia wierzycieli, komornika ogólnej własności upadłego, placówki pocztowej.
- Sporządza spis inwentarza i oszacowuje masę upadłości.
- Sporządza plan likwidacyjny (proponowane sposoby sprzedaży składników majątku, termin sprzedaży, preliminarz wydatków).
- Sporządza listy wierzytelności.
- Prowadzi likwidację majątku (ewentualnie sprawuje nadzór nad likwidacją prowadzoną przez upadłego).
- Dokonuje podziału sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo oraz podziału funduszów masy.

Wzór wniosku konsumenta o rozstrzygnięcie, co wchodzi do masy upadłości

Warszawa, 5 lutego 2010 r.

Do
Sądu Rejonowego
dla m. st. Warszawy
w Warszawie
Wydział Gospodarczy

Dłużnik: Piotr Sęp
zam. w Warszawie, ul. Indyjska 15 m. 87
Wierzyciele:
1) Spółka z o.o. Kasa Pomocy Pożyczkowej
w Warszawie,
ul. Kolejowa 23
2) Witold Orzeł, zam. w Warszawie,
ul. Podmokła 89 m. 34